

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี. ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก, ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ (ภาษาไทย)

กรมวิชาการ. ท้าวผาแดง นางไอ่ และประเพณีบุญบั้งไฟ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๒๒.

กลุ่มปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสำนักวิจัยและพัฒนาสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. มรดกภูมิปัญญาทาง
วัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ สาขาวรรณกรรมพื้นบ้าน.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

ชาร์ล เอฟ คายส์, รัตนา โตสกุล แปล.แนวคิดท้องถิ่นภาคอีสานนิยมในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง, ๒๕๕๒.

ชัยวัฒน์ อุตพัฒนและทวี ผลสมภพ. หลักพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ๒๕๒๕.

ชัยวัฒน์อุตพัฒนและวิธาน สุชีคุปต์. หลักการดำรงชีวิตในสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๔,

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

คณัย ไชยโยธา. ลัทธิ ศาสนา และระบบความเชื่อ กับประเพณีนิยมในท้องถิ่น.

กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๓๘.

ทัดตชีโวภิกขุ. ฃรราวาธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิวไวก์.

ทองหล่อ วงษ์ธรรมา. ปรัชญา ๒๐๑ พุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์,
๒๕๓๘.

ธวัช ปุณโณทก.วัฒนธรรมพื้นบ้าน คติความเชื่อใน วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. ท่องเที่ยวบุญบั้งไฟในอีสาน: บุญบั้งไฟต้องรับใช้ชาวโสธร ไม่ใช่ชาวโสธร

รับใช้บุญบั้งไฟ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๓๖

ประมวญ กิดคินสัน. คติชนชาวบ้านการศึกษาในด้านมานุษยวิทยา.กรุงเทพมหานคร : โรง

พิมพ์อินเตอร์เนชั่นแนล, ๒๕๒๑.

ประมวญ พิมพ์เสน. อีต ๑๒ กอง ๑๔ ประเพณี ผูกเสียว. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์,

๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่

ที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมส โปรดัก จำกัด,

๒๕๔๖.

_____ .ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓-๑๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ -

ราชวิทยาลัย พิมพ์เผยแพร่, ๒๕๓๘.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๖.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____ . พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรง

พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

พระอริยานุวัตร เขมจารี. ประเพณีอีสานบางเรื่องเล่ม ๒. มหาสารคาม : ศูนย์วัฒนธรรม

จังหวัดมหาสารคาม, ๒๕๒๖.

พุทธทาสภิกขุ. ฌราวาสธรรม. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๒๓.

พ่วงพันธ์ มณีรัตน์. มานุษยวิทยากับการศึกษาคิชาชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พระเป็นเจ้า แปลมาจาก God, พจนานุกรม ศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย,

พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๒.

ศิริวัฒน์ คำวันสา. ท้าวผาแดง – นางไอ่ และบุญบังไฟ, ในอีสานปริทัศน์ (อีสานคดี ๒) พิมพ์
ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๓

_____. อีสานคดี เนื่องในงานการเล่นพื้นบ้าน. คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
๒๕๒๑.

ศิริวัฒน์ คำวันสา. อีสานปริทัศน์. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๒๓.

ศรีศักดิ์ วัลลิโกดม. การถือผีในเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปวัฒนธรรม, ๒๕๓๖.

สวิง บุญเจิม. ตำราผดุงอีสาน. อุบลราชธานี : สำนักพิมพ์ผดุงอีสาน, ๒๕๓๖.

สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. ลักษณะไทย เล่ม ๑. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.

สุจิตรา วรรณ. ศาสนาเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘.

สุริยา สมุทคุปต์. หนังสือประวัติของอีสาน : การแพร่กระจายและการเปลี่ยนแปลงทาง
วัฒนธรรมในหมู่บ้านอีสาน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๓.

สุริยา สมุทคุ และ พัฒนา กิตติอาษา บรรณาธิการ. **อีสานบ้านคองเมือง: รวมบทความทาง
มานุษยวิทยาว่าด้วยสังคมและวัฒนธรรมอีสาน: Isan Culture and Society: A
Reader in Cultural Anthropology.** นครราชสีมา : หอไทยศึกษานิตส์
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๓๖.

สุเทพ สุนทรเกตุ. สังคมวิทยาหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. พระนคร : สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. วัฒนธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ลีลา วีระวงศ์. อีสานคดี. อุบลราชธานี : จัดพิมพ์โดยศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครู
อุบลราชธานี, ๒๕๓๐.

สุขุมารณ์ สงวนกิตติพันธุ์. หนังสือเสริมการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย เรื่องผาแดง – นางไอ่. อุตรธานี : ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
อุตรธานี, ๒๕๔๕.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ วัดบวรนิเวศวิหาร. **วิธีสร้างบุญบารมี.**
กรุงเทพมหานคร : วัดบวรนิเวศวิหาร, ๒๕๔๖.

อภิศักดิ์ โสมอินทร์. **โลกทัศน์อีสาน**. กอสินธุ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์, ๒๕๓๔.

อนุমানราชชน, พระยา. **การศึกษาศิลปะ และประเพณี**. โดย เสถียร โกเศศ (นามแฝง),
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณาการ, ๒๕๑๗.

(๒) หนังสือ (ภาษาอังกฤษ)

Denny Sargent, **Global Ritualism พิธีกรรมของโลก**. แปลโดย ทิพยอาภา (นามแฝง).
กรุงเทพมหานคร : บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๔๒.

Richard Lawrence, **Unlock Your Psychic Powers – ศาสตร์แห่งพลัง**, แปลโดย สมชาย
สัมฤทธิ์ทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์ พรินติ้ง, ๒๕๔๒.

(๓) วิทยานิพนธ์

พระมหาพิมล พรหมเมือง. “วิถีพุทธ – พราหมณ์ – ศีลในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมเพื่อ
สังคมที่ยั่งยืน จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐.

พระมหาปรม โอภาโส (ทองคำ). “ศึกษาวิเคราะห์ศรัทธาของชาวไทยในปัจจุบัน”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ไพจิตร ชันชวณะ. “ประเพณีบุญบั้งไฟยโสธร”. **ภาคานิพนธ์วิชาบรรณารักษศาสตร์**. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ๒๕๒๒.

วิกรณ์ มากดี. “ประเพณีบุญเบิกฟ้าจังหวัดมหาสารคาม”. **ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ -
มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๖.

วิจิตรา ขอนยาง. “น้ำไฟกับประเพณีการเล่นบางอย่างของคนอีสาน”, ใน แลลอดฟ้า, อ่างใน
วิภรณ์ เทศน์ธรรม. การศึกษารูปแบบการจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ อำเภอเมือง
จังหวัดยโสธร. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.

วิภรณ์ เทศน์ธรรม. “การศึกษารูปแบบการจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ อำเภอเมือง จังหวัด
ยโสธร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.

สุขฤดี เอี่ยมบุตรลบ. “การศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่อง พญาคันคาก”. วิทยานิพนธ์ ศิลป

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๓๒.

สง่า พัฒนชีวะพล. “เจ้าพ่อพญาแล : ความเชื่อและพิธีกรรม”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรม

หา-บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๘.

สุริยา สมุทคุป. “สัญลักษณ์สำคัญในบุญบั้งไฟอีสาน : การวิเคราะห์ตีความหมายทาง

มนุษย์วิทยา”. งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา. ขอนแก่น :

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๒.

สุคนธา สายเชื้อ. “ประเพณีบุญบั้งไฟชาวอำเภออาจสามารถ”. ภาคนิพนธ์วิชา

บรรณารักษศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม, ๒๕๒๔.

สมใจ วงษ์เทศ. “ประเพณีการเซิ้งบั้งไฟของภาคตะวันออก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลป -

ศาสตรบัณฑิต (โบราณคดี). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๑๔.

อำคา แสงงาม. “การเอ้บั้งไฟของชาวสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม, ๒๕๓๗.

(๔) เอกสาร

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเขื่อนช้าง. แผ่นประชาสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบล,

มหาสารคาม : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเขื่อนช้าง พิมพ์เผยแพร่, ๒๕๕๕.

(๕) สารสนเทศจาก World Wide Web (WWW)

พระราชสุธี (โสภณ โสภณจิตฺโต ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดเทวราชกุญชรวรวิหาร,

<http://www.matichon.co.th/khaosod/vi...MHdOeTB3TIE9PQ>.

<https://maps.google.co.th/maps?hl=th&ie=UTF8> (สืบค้น๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๕).

(๖) บทสัมภาษณ์

พระครูศรีปริยัติโสภิต, เจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕.

พระครูสารกิจประยุต (กาบ ฐานตฺโต), เจ้าคณะตำบลท่าสองคอน อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕.

พระครูผาสุกสารธรรม (ที), เจ้าอาวาสวัดใหญ่โพธิ์ไทราราม, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕.

พระครูรัตนสีลวิสุทธิ, เจ้าอาวาสวัดบ้านหินลาด, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายคำมูล คตอินทร์, พราหมณ์พิธีกรรม บ้านหนองเขื่อนช้าง, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายอุทิศ สืบกงแสง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒๐ ตำบลท่าสองคอน, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายถม ขานหมัก, กำนันตำบลท่าสองคอน, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายอารีย์ จำปาปี, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑๓ ตำบลท่าสองคอน, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายศิริ คำมูล, มรรคนายกวัดกุญชรวนาราม, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายหนู ขาลเกตุ, มรรคนายกวัดบ้านหินลาด, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายสังคม อักแสง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสอง, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.

คุณยายดี ทิหม่วย, ผู้เฒ่าประจำหมู่บ้าน, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.

นายกิจ วงศ์ระคร, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ ตำบลท่าสองคอน, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕.